

DREK'S
TOKYO

S'ENCRUIA

DEIA Villa desde el año 1583, en
ción de 196 ve. se halla situada en un va-
rilla del mar, su principal cosecha es de
garados cordozos, que le producen sus

lo perteneciente al gorrino cieil, es pobla-
lle frondoso y poblado de olivos a la or-
azetyl, algarovas, naranjas, limones y
considerables bosques de verdejorriales.

DITO

S'ENCRUIA N° 12
DL - PM 415 - 1979

DEIA.
JUNY-1980

EL PINTOR ANTONIO GELABERT

Ante el homenaje que el pueblo de Deyá rinde al gran pintor mallorquín Antonio Gelabert, que vivió largos años en este pueblo y en el que acabó sus días, nos complacemos en reproducir, y como homenaje al artista, el juicio crítico que la obra de este pintor ha merecido al crítico de arte y Académico de Bellas Artes Gaspar Sabater, en el libro que este escritor ha dedicado al movimiento pictórico en la isla a partir del Impresionismo hasta nuestros días. (N. de la R.)

"ANTONIO GELABERT (Palma, 1877-Deyá, 1932), autodidacta, que llevado por los ambientes que flotaban en torno suyo -en especial el ruïñolismo- nos dió una interpretación del paisaje mallorquín de una fuerza plástica considerable. Deyá fue su tema preferido y el que le atrajo más intensamente. Tanto el paisaje urbano de este pueblo, como sus costas, fueron trasladados magistralmente a la tela por el pincel de este artista que acabó sus días de manera trágica, precisamente, en este pueblo. Sus obras marcan un momento decisivo en la interpretación del paisaje mallorquín y en la ambientación del mismo. La obra de Antonio Gelabert es una de las más densas y una de las más interesantes de la historia de nuestra pintura. Con una visión completa del paisaje, nos lo muestra a través de un colorido exuberante y de una línea atrevida. Pero su mayor acierto estriba en la pincelada lenta y segura y en la pastosidad que sabe imprimirle. Pastosidad esencialmente plástica que nos muestra la presencia de una artista dotado de sensibilidad. Porque, en el fondo, esa plastididad de que alardea en sus telas, es fruto de la sensibilidad que se transparenta en todos y cada uno de sus cuadros. El artista se muestra sensible a todo lo que le rodea. Su paleta, cargada de fuerza expresiva, nos da la tónica precisa de esta sensibilidad suya, que se deleita amorosamente con todo lo que aprisiona su retina. La luz, el color y el aire, forman en Antonio Gelabert

una trilogía, a la que hay que añadir la pastosidad de unos elementos materiales que dan consistencia estructural al cuadro. No hay que olvidar ésto al hablar de Antonio Gelabert porque ésta es sin duda, una de sus características más fuertemente acusadas. Sin ella, el pintor no habría pasado de ser un artista como otros muchos, empeñados en trasladar a la tela líneas y formas. Pero Antonio Gelabert hizo mucho más. Dió alma al paisaje y le infundió el soplo de una humanidad -iruto de esa sensibilidad suya tan acusada- que lo hace doblementepreciado. Sus paisajes vespertinos en los que las sombras de la noche invaden la tela, son muestras claras de esa sensibilidad suya que se hace patente en el dominio de una técnica en la que lo plástico alcanza notas de gran sublimidad. Antonio Gelabert es, sin disputa, el mejor impresionista que ha tenido Mallorca, y el que mejor la define. Y, a su vez, el que dentro de sus posibilidades de captación -su autodidactismo es el mejor elogio que de él puede hacerse- logró lo que no ha logrado nadie en el panorama de nuestra pintura. Podrán ganarle en espectacularidad, pero nunca en intensidad, ni en plasticidad y enfoque. He aquí el secreto de este artista cuya obra merece la máxima atención y el máximo respeto."

(Gaspar Sabater: "La pintura Contemporánea en Mallorca". Ediciones Cort. Palma, 1972. Págs. 30-31)

CLASES DE REPASO
*****

Nos comunica FERRAN que las clases de repaso de verano se iniciarán el 2 de Julio y tendrán lugar en el apartamento de C'an Pintad (Ca na Díminiique).

Para inscripciones: LUNES, MIERCOLES Y VIERNES de 10 a 1 a partir del 2 de Julio y en dicho apartamento.

JUNTA MUNICIPAL

La Junta Municipal del mes de Junio tuvo lugar el día 4 y se desarrolló según el siguiente Orden del día:

- 1º Lectura y aprobación acta anterior.
- 2º Disposiciones oficiales de interés municipal.
- 3º Correspondencia oficial recibida.
- 4º Aprobación programa fiestas patronales.
- 5º Acuerdo de la Corporación sobre construcción de un parque Natural en la "Serra de Tramontana".
- 6º Exposición-homenaje al pintor Antonio Gelabert.
- 7º Expedientes obras particulares.
- 8º Ruegos y preguntas.

Punto 1º

Se aprobó por unanimidad.

Diversas facturas: Compañía Telefónica (conferencias Abril, Mayo. Imprenta Rosselló (material impreso para la oficina municipal).

Punto 3º

Una carta de Dña Concepción Guinovart Vda. de SANJUAN, expresando el agrado-decimiento a la Corporación y al pueblo en general, pués siente una gran emoción al pensar que siempre se recordará a su marido por medio de una calle. El ayuntamiento se da por enterado.

Un escrito del Ilmo. Sr. Delegado de Hacienda por el que se aprueba la Ordenanza Fiscal reguladora de la Tasa por servicios de cementerio.

Un escrito del C.G.I. de las Balcoñas (Conselleria de Comercio y Turismo) por en que se comunica a este ayuntamiento que en una reunión habida el 18 de Abril pasado se aprobó por Decreto la incorporación del municipio de Deià a la relación de "Territorios de preferente uso turístico", significando que en este pueblo quedan sujetas a la previa autorización del C.G.I. todas las licencias para construcciones de nueva planta o de ampliación o mejoría de las existentes que sean destinadas al negocio de las actividades turísticas privadas: El Ayuntamiento acuerda darse por enterado y tomar buena nota para hacer cumplir dicha normativa en el futuro.

Recibido una copia de un acuerdo del ayuntamiento de Artà sobre seguridad ciudadana, el ayuntamiento de Deià se pronuncia en los siguientes términos:

Informar al Sr. alcalde de Artà que esta corporación también tomó un acuerdo semejante el 5 de Septiembre de 1979 y lo comunicó al Sr. Gobernador Civil de la provincia no habiendo obtenido respuesta alguna hasta la fecha.

Solidarizarse con el acuerdo del ayuntamiento de Artà en materia de seguridad ciudadana.

Del Ministerio de Sanidad se ha recibido un comunicado dando normas para la evitación de enfermedades infecto-contagiosas.

El ayuntamiento decide hacer público dicho comunicado, por medio de edictos colocados en los lugares de costumbre.

Se acuerda el concierto establecido con D. Pedro Magraner titular del hotel Costa D'Or, para el pago del Impuesto Municipal sobre gastos Suntuarios por la cantidad de 18.000 pts. para el año 1980

Punto 4º

Después de examinado el programa de fiestas patronales y tras breve deliberación, se aprueba.

Punto 5º

Examinada la documentación recibida del Ilmo Sr. Ingéniero Jefe de ICONA y referente al Anteproyecto de la creación del parque Natural "SERRA DE TRAMONTANA" el ayuntamiento después de mucho discutir y deliberar y considerar decide hacer las siguientes salvaguardias al proyecto:

1) No es ahora el momento apropiado para que una Delegación Ministerial tome iniciativa sobre una zona en la que el Excmo. C.G.I. está redactando los oportunos planos y normas de Ordenación Territorial, por lo que sobre el mismo espacio están actuando dos entes, uno nacional y otro autonómico lo que necesariamente supone un enfrentamiento. A la vez está convencido que de haber sido el Consell el que hubiera iniciado el proyecto habrían sido informados todos los municipios afectados.

2) El proyecto parece incompleto, ya que carece de estudio social económico, de calendario de realizaciones etc. Ni tan solo en una línea se hace mención ni una ligera referencia a los habitantes de la zona.

3) El anteproyecto del Decreto-Ley, se estima incorrecto, ambiguo y contraproducente en las actuales circunstancias políticas.

4) Creemos que existe un gran desconocimiento de la actual situación socio-económica de la comarca. Pues se afirma: "La infraestructura de hostelería de la Sierra está ubicada en estallonchs...., toda sin gran importancia, y en el término de Escorca, hay una hospedería en el monasterio de Lluch, junto a la cual podría establecerse el centro de recepción del parque. Lo demás son restaurantes en ruta". En otro párrafo: "Dentro del parque, aunque naturalmente excluidos de él se encuentran los núcleos urbanos de Estallonchs, Banyalbufar, Valldemosa y Deyá. Salvo Valldemosa que puede tener su vida propia, las otras

son pequeñas villas sin más ocupación que el turismo de temporada." Todo lo cual calificamos de un error de apreciación grave.

Por todo ello y más razones, el ayuntamiento se opone ya al mencionado proyecto, lo cual no quiere decir ni mucho menos que se oponga a la iniciativa de la creación de un parque Natural en la Sierra de Tramontana, si bien solicita su participación activa en la redacción del proyecto, y que el mismo sea por iniciativa o mediación del Consell General Interinsular.

Al mismo tiempo se decide enviar una copia del acuerdo al Sr. Presidente del Consell, al Sr. Gobernador y a todos los alcaldes de los municipios de la comarca.

Punto 6º

Con motivo de las fiestas patronales, este ayuntamiento decide hacer una exposición-homenaje al gran pintor mallorquín Antonio Gelabert, suscribir un seguro y hacerse cargo del traslado de las obras.

Punto 7º

Se concedieron los siguientes permisos:

D. JORDI BONET ARTENGOL: Es Pedrís. Arreglar cocina y cambiar baldosas.

Dña. ANTONIA RULLAN MAS: Empedrar escalera de acceso en S'OLIVERA.

D. ROBERT GRIMM: Arreglar desperfectos interiores, y construir un parral de olivo sobre la terraza. Es Clot, 24.

Dña. ANGELA CARDELL VIVES: Ca'n Fusimany. Construir un depósito cubierto para guardar agua.

D. JUAN ROSSELLO COM'S: Construir un estanque de 10 x 5 m.

D. JUAN MIRROIG COLL: Repasar tejadillo y arreglar cantonada. Es Clot, 17.

Sr. SCHILLBERG: Hacer juntas a las baldosas de la piscina. "Ca'n Pont de Rosa".

Y no habiendo más asuntos a tratar se levantó la sesión.

+++++
+++++
+++++
+++++
+++++
+++++
+++

Set i vuit per Jaume Albertí

EXISTIR, PERO TAMBE MILLORAR

Antoni Vicenç, director de l' Institut Ramón Llull de Ciutat, s'ollerique que fé i llogí el Pregó de les passades Fires i Festes de maig de Sóller, fou entrevistat a "Ultima Hora" i, a l' esser interrogat sobre QUINA SERIA LA PRIMERA MIDA QUE INTRODUIRIA PER A REFORMAR L'ENSINYAMENT, declarà:

"PRIMERAMENT; UMA BASICA: LA DESCLASSIFICACIÓ, QUE NO NOMES SIGNIFICA = REDUIR EL NOMBRE D ALUMNES PER AULA, SINO FER C'NTRES MES PETITS. HEM DE TENIR EN COMPTA QUE L'ENSINYANÇA ESTA BASADA EN UNA RELACIÓ PERSONAL, INCLUS AFFECTIVA, I SI NO EXISTEIX, TOT FRACASSA".

-o-

"relació personal, inclus afectiva" que no han tingut en compta els polítics-buròcrata-tecnòcrates dels despatxos del M.E.C. de Madrid, que empastoren la nostra geografia de camps de concentració escolar.

Però a Mallorca sorgí al 78 un moviment de conscienciació cap a la conservació de les escoles unitàries i petites. I a Mallorca es deixaren de tancar col·legis, saba de cada poble. I a Mallorca se'n obriren altra volta vuit que restaven sensa activitat. I a Sóller tornarán obrir, per bona acció concertada de l'Ajuntament de la Vila i Delegació del M.E.C., la unitària del Port ja pel curs que ve. I els infants de la Unitària de Deià demanen: "...QUE FACIN TOTS ELS CURSOS D'E.G.B. A DEIA. PERQUE' MOS AGRADARIA QUE FOS A N'ES MOSTRE POBLE PERQUE AQUI ESTAM MRS LLIURES QUE A N'ES PUIG" (Grup escolar, concentració comarcal a Sóller) "I TAMBE QUE EN ES PUIG HI HA MASSA NINS" (fragment de la carta pública a la revista escolar Sa Barrera Rompuda -10). I...

-o-

Inquietud!, moviment !, conscienciació!

D'aquí ha sorgit una nova política ministerial que s'ha traduit només fins ara a DIFIXAR EXISTIR aquelles escoles. Escoles petites que està molt bé que ara lis perdonin sa vida, però quo també, importantíssim, se les ha de MILLORAR, se les ha d'equipar a les grans, no se les ha d'abandonar perquè el dosànim, sentir-se marginades, les durà a abatre's i apagar-se, essent responsable l'Administració si no se les recolza organitzativa i materialment.

Dues malalties poden afectar l'escola petita:

- Una: LA PERSONAL: La del mestre quo no ho fa bé i es deixa, i els pares, primer quo demanar-li responsabilitats, s'estimen més que es tanqui l'escola i anar a una concentració. La del mestre quo s'hi troba per obligació degut al desgavell organitzatiu dels Trasllats. La del mestre quo s'hi troba bé, però quo hi està provisional, sensa estabilitat. La de l'Escala Normal quo no contempla cap tipus d'especialització professional per a formar mestres per a aquests tipus d'escoles.

-Dues: LA MATERIAL: La de l'Administració quo no envia a aquelles escoles ni mobiliari, ni material didàctic, estant quasi la totalitat d'ells en inferioritat de condicions materials en comparació amb els grans grups escolars estatals. I això no és just! L'escola de Deià, per exemple, té necessitat d'una imprenta, un projector de cinema, un tocadiscos o cassette un equip complet de mapes, un repertòri bàsic de diapositives, un joc de

pissarra, un equip de metrologia per a primera etapa, una casota meteorològica, material general de Ciències Naturals, microscopis, models anatòmics i un esquelet d'home en plàstic. En vuit anys només se nos ha canviat el mobiliari per un de segona mà en bon estat i se nos ha enviat un globus terrenal (ja en teníem dos) passant així els cursos i oportunitats i no rebent res més. I mentretant s'obren grups escolars nous amb equipaments complets.

Reflexionem: l'Escala de Deià i moltes unitàries i petites duien molts anys d'existència i necessiten nou equipament quo, si hi és en segons quinos cases és degut a l'esforç econòmic o dels parcs, o dels mestres, o de particulars o de l'Ajuntament de la Vila.

--o--

Existir, si!

Però també millorar!

Bona organització i bon material!

Millorar en igualtat de condicions que els demés centres, deixant d'ésser les parents pobres de les escoles estatals.

REUNIÓ DE LA ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA A DEIÀ

DIUMENGE DIA "" 22 ""

A les 11'30 hores: Trobada a la Plaça del Porxo.

Recepció i actes d'entrega dels nombraments de President d'Honor de l'associació a D. Miquel Marqués, director del setmanari "Sóller" y del nombrament de Vocal d'Honor a l'apotecari D. Lluís Alcmany Vich, estudiós de la Presa de Mallorca.

A les 12 hores: Inauguració de l'exposició homenatge del poble de Deià al pintor mallorquí ANTONI GELABERT.

Parlament damunt l'obra del nombrat pintor a càrrec de D. Gaspar Sabater, crític d'art.

A les 13 hores: Refresc a tots els membres de l'associació.
Passejada pel poble i voltants i dinada.

A les 16 hores: Reunió de treball per als membres de l'associació de la Premsa Forana.

A les 18 hores: Concert de música clàssica a l'Església.

A les 22 hores: Festa Popular
Cançó mallorquina, bauxa i xaranga a càrrec d'En Toni Morlà i els seus companys.

DEIA - VALLDEMOSSA (1.583-1980)

Bon segur que d'aquí a tres anys (temps mos queda per pensar-hi) hauríem de moure una festaça mai vista. El 7 de Novembre de l'any 1.583 els deianons consseguiren l'independència; Deià volgué dirigir-se per ell mateix, es veia sobradament capacitat per a tenir un govern propi; volgué esser poble. Però tot això ho consseguiren unes persones que lluitarón per consseguir la llibertat.

No volem dir amb això que ens hem de posar en contra dels valldemossins porque abans abans estiguosen baix les seves ordres.

De lo que us tracta es de deixar clar un punt. El terme municipal de Deià començà en Es Coll d'es Pi (Sóller) i acaba a la vorera del bosc de Miremar (Valldemossa) al manco fins ara ha estat així; si es així, perquè les targetes postals C.Y.P. D.L.B 1683-XVII posan "Mallorca-Valldemossa Sa Foradada"?

Però la cosa no acaba aquí lo xocant de l'assumpte es que, els mateixos valldemossins estan creguts que es seva.

No anirem ara, a fer canviar de parer als valldemossins, si ells creuen que es seva que es vagin font l'idea que fa 497 anys que la perdoron.

Ara a davant aquests senyors que representen a les targetes postals, no ens hem de quedar aturats, tots els deianons ens hem de comprometre a defenssar lo nostre, i defenssar lo nostre ho es una casa i un poc de terra si la tenim; lo nostre, lo del poble, lo dels deianons es tot, des de l'arbre més petit al més gros, del torrent fins a la Cala, macoli fins a la muntanya.... es el nostro poble.

OTRAS FACETAS DE LA POLUCION

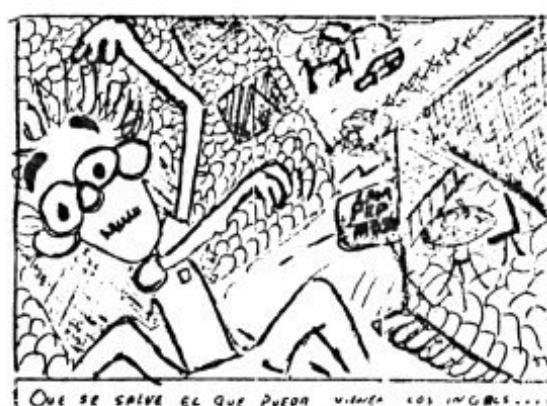
Las motos con el tubo de escape estropiado
Los autobuses indiscretos
Algún que otro loro
El volumen exagerado de la música en sitios públicos
Gatos en colo (de noche)
Y las ranas
Y los perros también
Las fiestas particulares
Los ganadores saliendo del casino de Deià
Los petardos en el dia de San Juan
El burro rebuznando
Los que no paran de romugar
El ruido de las bombonas de butano por las mañanas
Que nos aguarda en el futuro?

Anónimo

HUMOR

tvD presenta....

Los comeculos del domingo

tvD FIN

UN AÑO DE REVISTA

por MARIA MARTIN

Lo importante, lo fundamental, lo básico de una revista (sea la que sea) es que se compre, se lea. Cuando esto sucede es que gusta. Y esto sucede y ha sucedido a despecho de los pesimistas, que le auguraron ya en sus comienzos un cercano final. Ha transcurrido un año y "S'encruia" sigue interesando. Lo ha conseguido.

Y creo que de cada vez interesa más, pues se ha ido convirtiendo en el transcurso de estos doce meses de existencia en una revista abierta a diferentes modos de decir y pensar. La gente ha podido expresar sus opiniones, sus sentimientos, se han hecho públicos muchos acuerdos del Ayuntamiento, inquietudes y quejas han tenido su vía de expresión, la sección de cartas ha publicado (de tú a tú) opiniones particulares etc. etc.

En resumen; los acontecimientos y hechos más relevantes o que han llamado más la atención del diario acontecer del pueblo de Deià, se han plasmado (sin darnos casi cuenta) mes a mes durante un año: desde la noticia breve y punzante del "Xerritorum" hasta cualquiera de los artículos de página a página y pico,) tantocriticos, como informativos o anecdóticos. En otras palabras: Deià ha ido escribiendo, así, un poco su historia a través de un año de revista.

Y es que los pueblos son como las personas. Hay personas que pasan desapercibidas porque no tienen nada que decir o porque los demás no se interesan por ella. Deià en cambio, pertenece a ese grupo de personas que tienen muchas cosas que decir y contar, y además no pasa desapercibido. Por eso, este pueblo, se merecía poder encauzar su voz a través de un canal de expresión propia: su propia revista.

Por supuesto que todavía es ésta una revista joven, de justo un año y que tiene aún mucho camino que hacer. Pero eso es es normal. Recordemos aquello de: "Caminante no hay camino...", y sigamos adelante. Que con el tiempo se irá perfeccionando aún más. Puede llegar a ser una gran revista. No lo dudemos. Trabajar y colaborar es lo que importa.

Y de momento no nos olvidemos que todos (tanto lectorss como colaboradores) debemos estar agradecidos a los organizadores de la revista, a su Dirección y a los que en ella trabajan, que han hecho posible con su esfuerzo este primer aniversario de "S'Encruia. Desde aquí mi felicitación y mi agradecimiento.

SNAIL DAY

The snails wake with the idle tapping
fingers of rain on their roofs
and hear the green ticking of the vines.
They will slide out from their closed sleep
like majestic ocean liners
on miniture oceans of dampness--
they are in no hurry these snails,
and waking with rain on the roof
impatience is all mine
to get my snail cage and go.

--Ralph Nelson

FOREVER AMBER

by Martin Talents

In 1948, I went to Northen Ireland to make a detailed
seale model of a spinning Mill with 600 machines, producing
Flax and Rayon Yams. And, although for the netx three years
of this work I ran a Recreation Club a six nights of the
week for the 2000 mill employees, twelve hundred of than
were young women between the ages of 15 and 21. I have to ad-
mit that I also enjoy seeing older forms of life. For Ins-
tance, the skull of a cocodrile excavated at market Harbo-
rough or the young female elephant wich had drowned in mud
in Dordet. Both creatures lived 50 million years ago in Eo-
cene times when Iceland was subtropical and grew the wine
and the Incense tree flourished North of Spitzbergen.

I have a photograph of a 200 years old Lobster and a 300
yeas old cocodrile called Sweetheart, recently shot in a la-
ke south of Sydney and in whose tummy an outboard motor was
found. Then there is the 300 million year old fossil tree
found in a Ruhr Coalmine and now in the Bochum Museum in Wes-
tern Germany.

But the greatest preservative of flora and fauna from the-

se ancient times is Amber the fossilized resins and gums of trees alive until 40 millions years ago. In Amber are found innumerable insects, plants, seeds, flowers, feathers etc, called Inclusions, and Amber comes in all the colours of the spectrum, including Blue Amber which is found in the rivers of Catania in Sicily.

In 1963, I visited Sac Frères, the Amber shop in Old Bond Street, London. The Proprietor, Mr Charatan, has worked for 65 years in the same premises and he has seen this customers, formerly in top hats and tail coats, now in much less formal attire. He had sold to the Metropolitan Museum the only black and white bee recorded in Amber, the tiny hairs on its legs clearly visible. He began to show me his collection of Chinese necklaces each bead the colour of burnt honey and drilled from every side with tiny tidbits. Into these went aromatic plant fragments and it was the work of two men for two days to prepare such a necklace to be worn by a Chinese bride at her wedding. I saw Green Amber, Red Chinese Amber, Bulgarian Black Amber and the Golden yellow Baltic Amber from the great extinct Pine tree *PINUS SUCCINIFER* which, standing over 400 feet high, was taller than the present day Californian Redwoods.

Mr. Charatan also showed me Pine bark in Amber, part of a piece the size of a football which was fished up in the net of a Rigan brawler off the Latsian coast in the early 1920 from now that now sunken of superbly carved panelling unlaid with tiny figures only seen under a magnifying glass, and backed with silver foil.

The Tsarina Elizabeth ordered the Amber Room to be moved from the Winter Palace at St. Petersburg to Tsarskoesel Palace and the Amber Jeweller Martelli introduced looking glasses to accommodate the panels in a bigger room.

In 1942, following the siege of Leningrad, the Amber Room panels reached Konigsberg escorted by a German Field Marshall 2 captains reassembled by the former Prussian Fine Arts Director Dr. Alfred Rohde, the world's leading authority on Amber and the curator of the 70,000 piece collection at Konigsberg including brooches, carings, beads, petrified fauna and miniatures.

In 1945, the Amber Room was again dismantled and packed in strong boxes. The whereabouts of this great treasure is not publicly known. (To be continued).

CARTAS A MI AMIGO PEPE

Estimado amigo Pepe :

En contestación a tu atta. solicitando información de como va nuestro querido pueblo de Deià, voy a intentar complacerlo.

Supongo ya obrará en tu poder esta magnifica revista que mensualmente se edita y que resume parcialmente la actividad de = nuestro pueblo.

Como habrás podido observar nuestro magnifico Ayuntamiento, se dedica a poner el movimiento de altas y bajas en permisos de obras que se solicitan, a mí particularmente, me parece una tomadura de = polo, ya que me parece que lo que hacen es entretener al pueblo, pués = mientras uno se enterá de que Don Fulano de tal va a cambiar el retrete y piensa que ya iba siendo hora, pués la última vez que hechó una mieda, ca si se cagó de espaldas por el mal olor que hacia, no se acuerda de que el Ayuntamiento en doce meses, aparte del memorandum anual, no se ha molestado en poner en la citada revista, un estado de cuentas, por lo tanto yo puedo decir, que hasta el momento, no se porque motivo no se ha intentado arreglar el desprendimiento de piedras que hubo desde el antiguo régimen, quizás teniendo en cuenta que el magnifico Sr. Conseller que ha donado las pesetas para hacer esta super carretera a la Cala y más super ayuntamiento, nos regalará unos arbolitos para tapar el pa rche de tan excelente resultado a las fotos, que toman nuestros turistas.

Como sabrás en todos los ayuntamientos, se acostumbra a hacer la "alcalada" pero chico, aquí somos únicos, porque en vez de hacer "alcalada" hemos hecho "CONCEJALADA", pues chaval, la cosa viene de que la Sra. Concejala delegada de personal, va y no tiene otra ocurrencia que solicitar en un pleno, que el administrativo del ayuntamiento deberá apuntar en una libreta todos los movimientos que efectue durante sus horas de trabajo, supongo que no deben ir incluidas las miedas, y entonces resulta que como el pobre administrativo, tiene tanto trabajo en apuntar tienan que solicitar una nueva administrativa, para que haga el trabajo del ayuntamiento, eso sí, por una sola vez y durante seis meses, sin que sirva de precedente. El precedente viene en que el nuevo administrativo, no se presenta por oposiciones sino a la buena de Dios, y encima es sobrina de la Sra. CONCEJALA de personal. Como podrás ver amigo Pepe, eso sigue igual que antes.

A partir de este mes, tenemos nuevo alguacil, o sea que hemos incrementado la plantilla, aquí tampoco se han hecho oposiciones, pués como verás el magnifico ayuntamiento de Deià, se ha mantenido en la línea de democracia actual, se presentaron tres Sres. uno que da eliminado porque cobra del paro, el segundo no puede ser alguacil, porque resulta que es hermano del concejal del ayuntamiento y según las nuevas normas de la democracia, ningún familiar de los Sres. CONCEJALES del ayuntamiento PODRA EJERCER NINGUN CARGO RETRIBUIDO EN EL MISMO, sea hermano, SOBRINO, etc. por lo tanto alguacil el tercero, que está solo y soltero en la vida. Nada macho, como te decía, igual que siempre.

Como sea que esta carta la recibirás, cuando aparezca en el número doce de la revista, quizás en la misma ya nos pongan los in-

gastos que ha tenido el ayuntamiento en concepto de impuestos gastos suntuarios, permisos de obras, y también claro está, los gastos, por ejemplo, lo que nos cuesta el nuevo administrativo, el antiguo, el nuevo aguacal, el antiguo. A mi particularmente me da la impresión de que el ayuntamiento tiene muchas ganas de hacer cosas, pero claro como el gobierno, espera a hacerlas el último trimestre de su mandato de cara a las nuevas elecciones, porque macho, si en doce meses el pueblo no ha visto ninguna mejoría sustancial, es de esperar que al final, suba las pensiones.

Como podrás observar todo esto, te lo cuento, más que nada con el afán de conseguir algo positivo para nuestro querido pueblo, porque macho, si en un pueblo de trescientos habitantes, no conseguimos mejorarlo con la colaboración de todos, no se porque nos quejamos de que el país no funcione.

No podemos dudar de la buena intención del ayuntamiento pero sería tan fácil que de la misma manera, que nos cuentan cada mes, el resultado de sus reuniones y permisos de obras, nos detallase un poco también las entradas y salidas que obtienen de los impuestos y contribuciones, así como de los gastos, quizás entonces llegasemos a comprender parte de sus actuaciones, al fin y al cabo actualmente, no sabemos si somos pobres ó ricos y digan lo que digan el ayuntamiento no es más que el pueblo.

Los bares, amigo Pepe como siempre, cabreados por los gastos suntuarios que les cobran, y no lo entienden, porque dicen ¡ hombre! si mejoró el bar me cobran el impuesto de gastos suntuarios, y si lo tengo como una cuadra, no me lo dejan abrir. Lo bueno del caso, es que esto repercute en el precio de las consumiciones, y así se da el caso, de que el otro día, un turista al ir a pagar una cerveza, comentó ¡ Olga yo he pedido una cerveza, no un litro de gasolina super!

Como siempre la lección de cultura, nos la ha dado una hermosa Sta. alemana, que ha abierto un nuevo bar, ya que los dos bares del pueblo, se espabilaron pronto a hechar a sus vecinos, porque jugaban al tute y eso de ocupar mesas y no gastar, no iba con la caja y podía molestar a los Sres. turistas, como por ejemplo, el de la cerveza entonces dicha Sta. sin importarle lo más mínimo, aceptó de buen grado a estas personas, normalmente jubiladas, que no tienen otra cosa que hacer en su casa, macho, lo que te digo, si quieren cultura vete a Europa, porque nosotros ya no queremos ni a los nuestros.

También tenemos banco, pero prefiero no decírtelo nada, porque macho, es la Banca Catalana, y como tu sabes yo soy catalán, y llevamos una temporada, que no hay cristo que pueda ver a un catalán. Ya hubo bastante follón con el letrero que colocaron y que por poco la cuesta al alcalde su dimisión, por que ya verás macho, las malas lenguas que de todo hay en la viña del Señor, decían que claro, era tan grande y luminoso, porque el alcalde trabaja en la misma y era cuestión de quedar bien.

Bueno amigo Pepe ya sabes lo más interesante del pueblo, si me dejan escribir el próximo mes, ya te daré más noticias, mientras tanto recibo un saludo de tu amigo, que estrecha tu mano.

EL HERMANO.

PINTORS DE DEIA

Sa primera visita, l'hem feta al Sr. FONT DE VILA, En "Pop Pelat", per als deiancnes.

Després d'una gran pujada per oliveres i marjades, hem arribat a una barrera que posa "Ca'n Pelat". No hi hem trobat ni "timbres" ni "porteros automàtics". Hem entrat! Hem trobat sa tranquil·litat un bosc.

L'hem sorprès sortint de la casa, carregat amb pots de menjar pels moixos.

Molt amable, però un poc sorprès, abans de demanar quin era es motiu = de sa nostra visita, ens ha fet pujar a l'estudi. Comparat amb el resto = de la casa està molt il·luminat, amb llum natural. Decorat amb quadres, pintures, plats i unes antiguitats que ell més tard ens diria que era aficionat a colecciónar. Decorar dins el seu estil inquiet, sa seva hospitalitat i sa seva facilitat de paraula, ens ha fet sentir "fuera del tinglado del mundo exterior".

De cop ens hem adaptat al seu mon, diríem senzill. Ha començat a contar-nos sa seva història, i costums,

- Vaig arribar a Deia devers l'any 1.934 . Vaig llogar una casa enomenada "Sa Siqui". Jo únicament vaig venir a Deia per pintar. Aquí vaig trobar un ambient molt artístic on podia aprendre de tots es pintors i artistes que hi havia, concentrats a sa Pensió Coll.

• Que era sa Pensió Coll, Pop?

- Mira això era una Pensió on hi anaven tots els artistes del mon porque era quasi com un àmbit familiar, obert a totes sòs butxaques (2 pessotes diàries, pensió completa)

• Va influenciar algú els treballs que després faries?

- Si, un alemany conegut mundialment, de nom Ulis Leman. Ell hem va fer de mestre, hem va fer escola. (diu sentint-se molt privilegiat) som, alumne seu.

• Quins gusts tenies quan eres jovent de pintar?

- A jo m'agradava molt ballar i cantar, compte que anavem amb ta mà rere amb tothom desde Es Molí fins a sa Pensió Coll cantant i ballant també = som aficionat a decorar. Ses flors son marevollosos, quan les mir em = diuen "buenos días". Mira: Si jo fos millonari viuria dins un teatre i en es menjador un teló diferent segons es meu estat d'aním. Per exemple: Si estàs de mal humor hi posaria un escena de lleons enrabiats.

L'any 36 En Leman se'n va anar a Alemanya amb motiu de sa guerra. En aquells moments vaig quedar encarregat de sa casa de "ca'n Pelat". Va ser, quan vaig tenir moltes dificultats per trobar colors (segons la nostra impressió els seus treballs i la seva vora son colors i el seu art color)

Tenim entès que després de la guerra li oferiren una estrella d'Oficial la qual va refuar diguent que ell no era militar sino artista.

- Vaig fer sa meva primera exposició l'any 52 a "Galerias Costa" de Palma, amb la quo tenia poca fe, porque a ja m'agrada molt vendre un quadre però no perdre-lo de vista, es a dir; també saber que serà estimat,

tant con jo he disfrutat de pintar-lo. (un quadre, un amic).

Tenc més oportunitat d'exposar i vendre a Alemanya, porque allà s'aprecia més s'art en general. Com que jo no som negociant (ell pinta porque li surt del cor, no porque l'estomag li demani) -pensa que un dia em daren mil possesos per pintar un quadre. No vaig poder fer-ho, vaig haver de tornar-los (Art pur no negoci).

Després d'una agradable conversa, ens va acompañar un bocí creuant el seu "país encantado" notant una gran diferència de l'interior (jardí verd i florejat) a l'exterior (oliveres milenàries i marjades seques i descuidades)

Soguint, ens demostrà un gran amor a la natura i estar en contra de la destrucció del medi ambient (ell diu: vaig fer posar aquells palos d'electricitat per darrera ca nostra per no veure aquella tafarra just davant es meu estudi, porque es una gran comoditat es llum i tot això, però sempre = que puc emplei ciris). Quan varem esser alguns passos més avall ens va deixà que seguissom el nostre camí, ell va tornar al seu treball.

TALIS I JERONI

Paraules clamunt una exposició

Dia 12 d'aquest mes de Juny va fer sa seva primera exposició de pintura "naïf" plena de colorit a sa Galeria Byblos de Palma en Toni Muntaner, (en Toni de Son Ripoll). Va presentar unes quaranta obres, amb paisatges i racons principalment de Deià i Valldemossa.

D. Gaspar Sabator Serra va fer sa presentació. Digué que a Mallorca es pot dir que hi ha dues escoles de pintura i ade pollença i la de Deià, encara que ben diferents una de l'altre. La de Pollença ha estat creada per la presència de bons pintors que han arrastrat els altres al seu entorn.

Pel contrari a Deià no s'ha hagut de menester cap bon pintor per començar s'escola. Això ho ha fet el paisatge. Gràcies a ell hem pogut tenir molts i bons pintors. I tots amb una personalitat, tècnica i colorit diferents.

Va alentjar a no'n Toni perquè seguisseguí treballant amb tanta ilusió com ara, i esperant que la seva feina que es molta (ja que no falta ni un detall a cap obra i on es veu moltes hores de manojar es pinzell) es vegi promiada i acceptada.

Li feim arribar sa nostra enhorabona.

L'exposició estarà oberta fins dia 28 de Juny.

S'ENCRUIA

LA PREMSA DIARIA, UN CALL TANCAT
*****

Durant la setmana del 21 al 27 d'abril darrer se celebraren a Ciutat tres taules rodones per debatre el problema de l'ús normal de la nostra llengua. Les conclusions que en vaig treure no eren gens optimistes: hi ha raons de pensar que, en certs aspectes, el futur de la llengua catalana se presenta més fosc encara que en temps del iranisme. S'ha aturat la persecució violenta, és ver; però el català continua patint limitacions, tant de dret com de fet. De dret, a la Constitució i al decrets de bilingüisme; de fet a les escoles, a l'administració pública (per ventura aquest és el mal pitjor) als mitjans de comunicació més importants de la vida moderna.

Dimarts, dia 29 d'abril, vaig assistir a una altre taula rotona, aquesta vegada sobre la premsa, i em va acabar de confitar. Hi prengueren part representants dels diaris mallorquins, de les publicacions i de la revista "Lluc". Les declaracions dels participants, especialment les dels directors respectius del "Baleares" i del "Diario de Mallorca" em confirmaren la triste impressió que havia tret de les taules rodones anteriors. Si teniu paciencia de llegir-me, veureu per quines raons.

Durant els darrers anys de iranqui s'ha fet català començava a fer acte de presència a la premsa diaria, especialment al "Diario de Mallorca". Solia esser a través de carta al director i col.laboracions, aquestes de temàtica prou restringida més que res. La presència insignificant, és clar; però les circumstàncies no permetien res més. Als que sentien inquietuds per la pervivència de la nostra llengua, la mort del dictador ens va fer confiar en un canvi imminent. Desaparegudes les circumstàncies, calia esperar que la premsa que suposàvem concienciada iniciaria un procés de recuperació de la llengua. No ha estat així, particularment respecte de la premsa diaria. La presència del català als diaris continua essent limitada, potser més ara que no abans tant per l'extensió dels espais com per les temes tractats;

"Ultima Hora" d'uns anys ençà ve donant cabuda a un espai setmanal titulat La columna de foc, que tendeix a reduir-se. El "Baleares" publica en català qualche article de tard en tard i certes ressenyes bibliogràfiques. Abans solia reproduir textes del diari "Avui", ara ja no. Però si tenim en compte la línia

ideològica que l'ha inspirat durant tant de temps, no calia esperar-ne gaire cosa més.

Es ~~mai~~ més notable és el del "Diario de Mallorca". Aquest periòdic, durant els anys de tolerància del franquisme es proclamava regionalista. Com he dit, publicava escrits en català coninats a les seccions de literatura. En aquell temps no hi havia lloc a més. Qualsevol li podia acceptar la coartada de les circumstàncies, el panorama va començar a fer-se sospitos durant el període en que fou director N'Antoni Alemany. Els intel·lectuals més destacats de l'illa, que abans hi havien col.laborat, se n'anaren retirant; uns silenciosament, altres amb una roptura expressa, com el cas d'En Damià Ferrà-Pons. Mentre tan el diari acollia solemnement els escrits d'En Pep Gonella i anava adoptant una política llinguística que responia perfectament a la situació que els tècnics en la matèria anomenen de diglòsia, és a dir : admisió del català, però considerat com a llengua de segona categoria, molt entranyable, però ben arreconadeta, perquè per coses importants ja tenim es castellà.

A força de forces, en Franco se va arribar a morir. Hi cabia esperar l'inici d'un procés d'introducció progressiva del català en aquell diari; però ben al contrari, aquesta vegada coincidint amb el període de direcció de Joaquín Morales de Rada, la presència del català encara s'hi va restringir més fins a quedar reduïda a qualche carta al director. Unes pàgines setmanals dedicades a temes culturals que vénen sortint d'uns mesos ençà només darrerament han inclòs qualche escrit que sembla destinat a tapar les boques dels protestadors de sempre.

Aquest procés no havia de passar inadvertit de cap persona preocupada per la nostra situació lingüística. Era d'esperar doncs, que a la taula rodona del dia 29 d'abril el problema saltaria a la primera ocasió. I així va ésser. Les respistes dels directors dels diaris foren, en general, evasives, contradictòries i, en certa manera, groteques.

En Toni Pizà, director del "Baleares" per exemple, va dir que el seu any era d'acomplir una regionalització del seu diari, autèntica i en totes les consequències, que havia d'ésser un reflex de la pluralitat del país (són paraules textuales). Va retreure els exemples de "L'Ignorància" i "La Roqueta" periòdics modelics perquè tractaven "temes nostros en lo nostro". Vull suposar que en dir "lo nostro", se referia a la llengua d'aquí.

Realment no pareix que l'ús del català al "Baleares", ara per ara, responga a tan bones intencions.

En general, presentaren excuses d'ordre tècnic, que naturalment, no poden acceptar, des del moment que, a Mallorca té vida un diari escrit en àngles, llengua que per força ha de presentar moltes més dificultats tècniques que no el català, que al cap i a la fi és la llengua que parlen cada dia molts de mallorquins. Però les excuses que vaig trobar més xocants foren les del senyor Morales de Rada. Va dir, per exemple, que el "Diario de Mallorca" no troba col.laboradors que escriguen es català. Essent així com s'explica que durant el franquisme, el seu diari pogué publicar textos en català d'autors com Janer Manila, Jaume Vidal Alcover, Josep M. Llompart, Joan Miralles, Maria Antònia Oliver i molts d'altres i ara això no sia possible?

Més pintoresca encara és aquesta: no publicam en català perquè molts d'escrits que ens envien (sempbla que se referia als corresponents dels pobles) tenen tantes faltes, que els correctors troben que no poden passar. O sia, que al "Diario de Mallorca", que no va tenir cap inconvenient de publicar ben destacats els escrits d'En Pep Gonella, ara de cop ha tornat purista. Té uns correctors que dominen perfectament la gramàtica (són paraules del director mateix), però la seva reina no consisteix en corregir, i reter si és necessari, els originals imperfeccions que els arribin, sinó d'impedir que se publiquin. Una reina ben senyora, per cert, però no de corrector sinó de censur.

A la vista d'aquestes i d'altres declaracions podem pensar que la premsa diaria mallorquina continuà essent un camí tancat a la nostra llengua.

El canvi doncs que tal volta ingenuament esperaven, no s'ha produït. Això vol dir que les persones preocupades per la conservació d'un dels bens més valuosos del nostre patrimoni cultural no podem descansar. La llengua haurà de lliurar moltes batalles abans d'arribar al lloc que li correspon. Ho anunciava fa anys en Josep Melià: el problema no és convèncer els de Madrid, sinó convèncer els d'aquí. El conflicte continua tan viu i el perill tan amenaçador com en temps del franquisme. Tenint en compte el ritme d'evolució de les societats i de les cultures, els anys vinents seran decisius, i un error, només per simple distractió, ens costarà caríssim. No ho oblidem.

JOSEP A. GRIMALT

MERCIES

A pace ahead --
there on the trodden beach-path dust --
in line with my next step,
awounded insect,
length three inches,
coloured greens and grey,
performs a last doomed act
of motherhood.

I crouch;
she lies in profile,
looking whole,
wings folded tautly back,
antennae straining;
on this side, matt oval eye,
two short bent forelegs
and a hindleg at the midpoint
of her span; a muscled thigh
(an inch at least)
hinged knee, the tibia grass-stalk thin
and cactus-spined,
the foot some kind of talon,
veiled in dust.

She's scooped a pebble from the path.
Her body arches down below the wings.
Her hindparts, driving deep-- tenths of an inch--
extrudes into the ground. She heaves.
Those limbs claw at the earth, for leverage.

A foot away
winged ants enact
an excavation of their own.

Now she is finished
and she leaves the vault unsealed.
I move behind her
as she hauls herself away
antennae straining;
on this side, matt oval eye,
two short bent forelegs
and a gaping flank.

Nine inches and a pause.
Her siews slacken
then they tense again.

Five inches, rest;
she fights for balance
crawls some inches more
and I am caught between two mercies
as the ants divide.
She slithers to the verge to die.

The ants foresake their pit for hers
and as they straggle to the corpse
the mercies are resolved.

Elliot Burgess.

SIN PALABRAS

EL HIJO DE GUILLERMO TELL

- Esta noche pasaré a cenar a tu casa.
- Lo siento pero es que mi mujer se a puesto enferma.
- No importa hombre, comeremos otra cosa.

oooooooooooooooooooo

- Están dos amigos en una habitación, y uno de ellos se sube a la mesa y dice:
- Me voy a suicidar.
- Pero si solo hay un metro.
- No importa, me tiro 30 veces.

oooooooooooo

ECOLIS GROSSES ? ECOLIS PETITES ?

CAP OU VA L! EN SE VILLE ?

Ja és hora que els mestres ens promunicien en contra del fet que han convertit les escoles en la gran massificació que són així.

El gran invent de les concentracions escolars de moltes unitats. El gran invent del transport escolar. El gran invent dels menjadors escolars. **EL GRAN INVENT.....** Ha dut a resultat el que molts mestres consideren un desastre pedagògic:

LA PREPARACIÓ DE L'ESCOLA DE L'ENTORN NATURAL DELS INFANTS

Això nega la possibilitat d'una vertadura participació de l'escola dins la Societat i d'aquesta dins l'Església i així ens trobem davant quelcom abstracte, sens vida. I el panorama és aquest: Maestres que ajuden els nens a omplir uns llibres prefabricats, i uns nens que sofreixen aquest ensenyament i no massa coses més.

Els nostres no saben cap on anam, ens falten objectius
clars perquè també estem desalligats de l'entorn, i els nens no tro-
ben cap relació entre la vida i el que fan dins l'escola, això fa
que el passotisme hagi entrat dins les aules.

La participació de l'alumne a l'elaboració de l'ensenyament és nul·la. L'infant ja que no són que l'escola és seva no apren a ésser responsable. El contacte entre tots els parcs i els mestres no és tan efectiu com podria ésser si les escoles estançaven als barris.

Per això creiem que les escoles han d'estar en els pobles per molt petits que siguin i a les barriades.

Si s'escoltàs els mestres, els alumnes i fins i tot potscri els pares, els quals fins ara no s'han pronunciat al respecte, moltes escoles que ara estan tancades s'obririen, moltes escoles que ara estan desbordades funcionarien molt millor.

MARIA JOSE BAA
MIQUEL CAMPATER

XERKATOGUM

DIUEN:

Que si per Sant Joan s'ajuntament ha d'estar llest
ens podem posar bé amb Deu, perquè potser que en sa nit
si hagin de treure es lleu.

Que a dins es "iarol d'un cotxe hi trobaren medici-
nes. Eren ses de sa farmàcia que se'n dugueren "unes mans
fines".

Que n'hi ha que en lloc d'agafar sa "manguera" po-
drien armar una bona granera, i al manco no hi hauria tan-
ta brutor per sa vorera.

Que amb es ploure de diumenge un penyal va davallar
i per mala sort des poble? "es poste" es va espenyar. En-
cara que per poc temps pe que el s'endema es va arreglar.

Que es camí blanc de SA COSTA podeu anar a contemplar
pentura vos retgirarà que hi hagi gent amb tan poca "crosta".

Que no heu vist aquella terassa que te ses balustra-
des blanques? ¡Quina virguerada!.

Que si es posassin més prest, a asfaltar de bona ma-
nera, no hi hauria aquets clots que deixen per sa carre-
tera.

Que ses faroles que ha posat s'ajuntament són molt
guapes. Llàstima dels instaladors que les han posades ma-
ssa altes.

PA S A TIEMPOS

Por: A. Coll

SOPA DE LETRAS

Q	W	C	H	E	R	N	A	L	A
S	E	R	G	H	U	I	D	D	H
O	X	Y	G	B	H	I	A	R	Z
G	H	I	J	O	S	P	R	S	A
U	E	F	E	Z	S	L	O	I	N
S	I	L	A	E	H	J	D	I	G
E	Z	U	Z	F	U	I	G	Y	U
B	O	E	A	S	D	E	I	R	I
L	P	Q	W	O	R	E	M	E	L
D	E	Y	A	L	O	S	S	A	S

Busque 6 nombres de peces

Dos amigos se encuentran en la calle
y uno de ellos va muy triste.

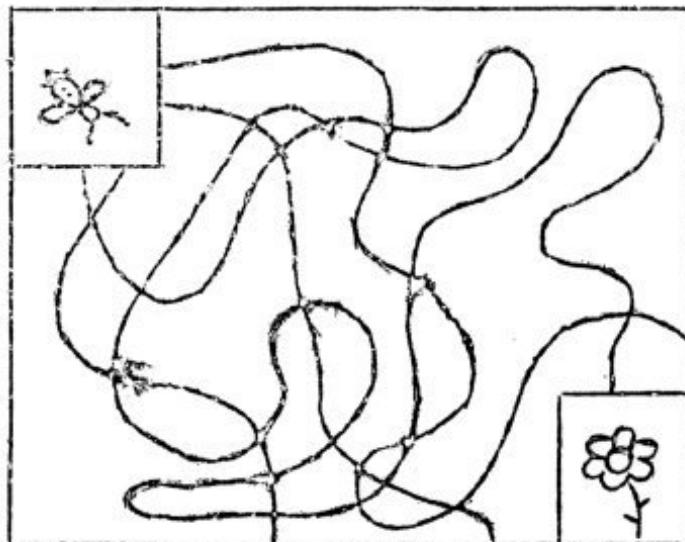
- Pero bebe, que te pasa?
- Pues nada, se ha muerto mi suegra
- Vaya hombre, ¿y como fue?
- Nada que se pinchó con un alfiler
en la punta del dedo.
- Pero por tan poca cosa, nadie se muere
- Ya lo sé, pero como no paraba de sangrar,
la tuvimos que rematar a pedradas.

Soluciones S'ENCRUIA nº11

SOPA DE LETRAS

O	R	E	N	O	M	I	L	A	S	O	L
S	E	F	H	K	O	P	L	A	X	Y	C
D	R	Z	U	L	P	G	B	W	R	E	Q
F	R	U	I	A	A	S	X	Y	M	N	O
E	G	J	K	R	W	Q	Z	I	P	A	Q
N	A	C	R	E	S	O	A	W	F	R	E
Q	W	O	X	P	E	R	L	E	Q	A	Y
X	B	A	S	R	W	Q	A	I	Z	N	J
O	S	Q	R	Z	U	G	H	K	V	J	E
C	O	P	Q	P	I	N	O	S	H	O	Z

¿Que camino debe seguir?

H
U
M
O
R

Veinte mil manifestantes en pro de los
parados corren por la calle principal
de una ciudad. Un señor desde la acera
llama a uno de la manifestación y le dice
- Yo tengo trabajo para usted, si quiere
puede empezar ahora mismo.
El parado responde:
- Veinte mil tios y se tiene que fijar
en mi. ¡Ande ya!

JEROGUÍFICO
¿DE DONDE VIENES?
(De Soller)

L E S F I G U R E T E S (Continuació) i SECURA

El "quedar bé" ido, és gallardia; és el formalisme del pagés, la forma litat bucólica, la prova de bons sentiments que sota de la terra cuita = guarden aquestes figuretes.

Per a comprendre'ls, aquests sentiments, se'ls ha de veure ballar, ja que en el ball, més que enllloc més, és on es coneixen els homes.

El ball, quasi a tot arreu, ve a ésser una mena d'atac del mascle a la part contrària, o una seducció passiva que ella ofereix al batallador. Doncs, el ballar d'aquests pagesos és tan ple de miraments, de "quedar bé" d'honestitat i de respecte a la parella, que el podriem anar a ballar, com a ceremonial litúrgic, davant matoix de la Verge, sense que la Puríssima ha gués de baixar mai la vista.

Posats l'un damunt de l'altre, l'home salta, fa giravoltes, seguint la balladora, sense tocar-li un fil la roba, i ella, com si no tingués peus, amaga tant el seu ballar, guarda tan dintre seu tots el secrets de forma, balla amb tant de recolliment, per no dir-ne devoció, que mai la dansa no ha estat tan mística, ni mai aquelles figures no han estat més de "pessobre". (Sembla descriure més el ball eivissenc que el mallorquí)

I no és pas que no tinguin passions, aquests pagesos. Es clar que en tenen. Veient el rai d'infants que surten de tots els racons, mateix que sargantanes, es comprén que n'han de tenir. Allí on hi ha fruit, hi ha hagut flor. Però no les tenen en vers; les tenen en prosa natural, enamorant-se en el seu temps, florint al venir la florida i granant quen han madurat com les abelles fan la mel i com les pruneres fan les prunes.

Aquest pagés mallorquí viu foliq, per un sol motiu; perquè no s'adona que hi visqui. El protindent a diputat prou li diu que va enganyat, que sols viu bé aquell que és ben conscient; però ell, per instant, o bé perquè es compara amb tants d'altres que són menys que ell, o perquè té resignació, el cas ve a sor que no s'ho escolta. Prou li fa saber, a totes homes, per boca del secretari, que ell té medis de millorar-lo; però ell no es vol deixar millorar, i tanta pruïja hi té l'un, i tan resignat està = l'altre, que, en el moment d'eleccions, no vindria malament, al preendent, que el pa gós fos un xic més malaurat, per a veure, com la George Sand, de poder reivindicar-lo.

Mes, ai, pobre del pobret pagés, quan el volen reivindicar! Ja ho hem vist amb la gran romàntica! Cada reivindicació li costa uns espardenyes! Cada vot que dóna, un trasbals. I cada nova elecció, de mona reivindicadora, té de renyir amb algun amic. Perque, si mai té d'eixir de l' hora i anar amb una papereta a fer-se foliq ell mateix, és molt trist que tinguin de dur-l hi, com qui companya un ramadet, i que, fent de xai i tot, s'hagi de barallar amb els altres! Si la gent d'aquests poblets és bona, és honrada i és prudent; si treballa sonso remor, i "queda bé", i és humil; si està contenta i no avalota, si està trista i no gemega, si fa l'illa, la cuida, la roga, l'omple de fruit i de bellesa, per que la tenen de fer votar? ¿Que es votar, fer hermosa la terra? ¿Que no saben el que voter = sembrant i collint el que sembren? ¿Que farà ploure, el diputat? Que els regarà les cols? ¿Que els farà rodar el molí?

El diputat, quant més, els farà fer una carretera, que hauran pagat =

ells mateixos, i els donarà els drets de l'home; però els drets de l'home segurament, no deuen ser els drets del pagès; no perquè el pagès no sigui home, sinò perquè ho és més temps, presentant-se un dret que no li pertoca.

El metge aquell, de l'apotecari, un jorn tenia un malalt, de la vora de noranta anys, que se li estava morint,

-Aquest home mor, i no té res -deia el metge als de la família-. Sens = morirà, i no té res! -afogia, desesperat.

I no tenia res, i va morir...d'això de no tenir res.

Va morir d'una malaltia que els metges no la coneixen. Va morir de vell De massa anys, o d'haver viscut massa temps; i com que tothom és de fang, per morir del mal de vell, que no el curen en cap clínica, s'ha d'ósser de terra cuita i figureta d'aquellos, que només n'hi ha en els "pessebres", = que encara en queden en certes illes.

Noves

En Gaspar Sabater Vives, ha estat nombrat Director de "LA HOJA DEL LUNES", carreg que fins ara havia tengut son pare.

La viuda del pintor SANJUAN, per medi d'aquesta revista agraiex a tot es poble de Deià, el que es posi el nom del seu espòs a un carrer del poble.

Per ses festes s'inaugurarà una tombola, per veure si es fan quatre duros per arreglar sa teulada de l'església.

Tots els que vulguin participar en es Gin-Kama del dia 21 es poden anar a apuntar a "Ca'n Bernat" demanant per na Francisca.

Dissabte, dia 14 es va inaugurar un nou restaurant a Son Marroig.

